

veljača 2019.

SADRŽAJ

Istraživanje tržišta mlijeka i mliječnih proizvoda u Republici Hrvatskoj

AZTN sudjelovao na tribini "Ekonomski analiza učinaka provedbe pravila o zaštiti tržišnog natjecanja"

Europska komisija zabranila Siemensovu kupnju Alstoma

U Njemačkoj Facebooku zabranjeno objedinjavanje podataka korisnika

Istraživanje tržišta mlijeka i mlječnih proizvoda u Republici Hrvatskoj

AZTN je proveo sektorsko istraživanje tržišta proizvodnje i prodaje mlijeka i mlječnih proizvoda u RH

Istraživanje je pokrenuto u studenome 2017., kada je poslan anketni upitnik svim bitnim dijalicima na mjerodavnom tržištu proizvodnje i otkupa sirovog kravljeg mlijeka i proizvodnje i prodaje konzumnog mlijeka i mlječnih proizvoda. Također, za potrebe ovog istraživanja kontaktirani su Hrvatska poljoprivredna agencija (HPA), Hrvatska gospodarska komora (HGK), Državni zavod za statistiku (DZS) i Ministarstvo finansija - Carinska uprava.

Istraživanjem je obuhvaćeno dvanaest poduzetnika: Dukat, Vindija, Belje, Meggle Hrvatska,

Zdenka-Mlječni proizvodi, PIK Rijeka, Mljekara Sinj, KIM, Novi Domil, Mljekara BIZ, Euro-Milk te Mini Mljekara Veronika. Sam uzorak je reprezentativan jer prema podacima HPA, prvih pet poduzetnika, koji su i u uzorku AZTN-a (Dukat, Vindija, Belje, Meggle Hrvatska, Zdenka-Mlječni proizvodi), zajednički imaju tržišni udio od 88 posto na tržištu otkupa sirovog kravljeg mlijeka u RH u 2016., odnosno 91 posto u 2017.

Cilj istraživanja bio je prikupljanje podataka i utvrđivanje činjenica i okolnosti koje se odnose na strukturu tržišta mlijeka

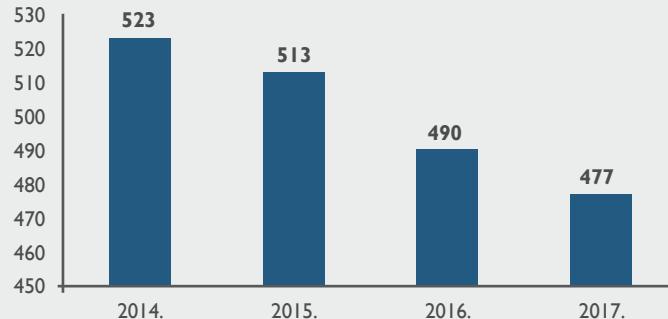
i mlječnih proizvoda, odnosa na predmetnom tržištu, od proizvodnje sirovog mlijeka, prerade te distribucije prema krajnjim potrošačima. U tom smislu, istraživanje je strukturirano kroz određene tematske celine i kroz analizu zakonodavnog i provedbenog okvira tržišta mlijeka i mlječnih proizvoda s razumijevanjem promjena koje su se biliježile.

Nadalje, provedena je analiza općih pokazatelja stanja na tržištu mlijeka i mlječnih proizvoda u RH i utvrđene su činjenice u odnosu na položaj pojedinog dijionika u lancu opskrbe mlijekom i mlječnim proizvodima. Zatim su utvrđene relevantne činjenice o načinu i mehanizmu određivanja otkupne cijene sirovog kravljeg mlijeka i maloprodajnih cijena konzumnog mlijeka i mlječnih proizvoda u RH, analizirani su međusobni odnosi između primarnih proizvođača i prerađivača (mljekare) i odnosi između mljekara i trgovачkih lanaca u lancu

PROSJEČNA CIJENA OTKUPA SIROVOG KRAVLJEG MLJEKA U 2016. GODINI IZNOSILA JE 2,23 KUNA, A U 2017. GODINI 2,39 KUNA ZA LITRU. NAVEDENO UPUĆUJE NA ZAKLJUČAK O POVEĆANJU PROSJEČNE OTKUPNE CIJENE ZA 0,16 KUNA PO LITRI SVJEŽEG KRAVLJEG MLJEKA U 2017. GODINI U ODNOSU NA PRETHODNU

Grafički prikaz isporučenih količina sirovog kravljeg mlijeka u razdoblju 2014. do 2017. (u milijunima kg)

Izvor: publikacija "Govedarstvo; Godišnje izvješće 2017.", HPA, str. 16. Obrada: AZTN

opskrbe mlijekom i mlječnim proizvodima.

Zakonodavni okvir otkupa sirovog kravljeg mlijeka

U dijelu koji se odnosi na zakonodavni okvir otkupa sirovog kravljeg mlijeka, rezultati istraživanja u bitnome su pokazali kako su do 2012. godine, zbog oteža-

nog položaja proizvođača sirovog mlijeka, otkupne cijene sirovog kravljeg mlijeka u određenoj mjeri bile određivane uz sudjelovanje resornog ministarstva kao moderatora.

Značajnije promjene u sustavu određivanja cijena otkupa mlijeka bilježe se u veljači 2012., kada su se na inicijativu prera-

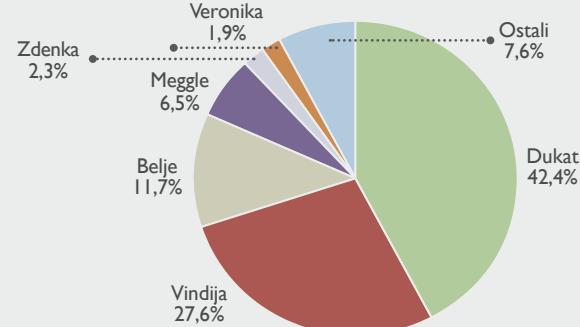
Visoko koncentrirano tržište

U odnosu na strukturu tržišta otkupa sirovog kravljeg mlijeka u RH, rezultati istraživanja pokazali su da je riječ o visoko koncentriranom tržištu, budući da prva tri otkupljavača (Dukat, Vindija, Belje) u 2017. imaju zajednički tržišni udio od 82 posto, dok je u prethodnoj 2016. iznosio 79 posto. To upućuje na zaključak o rastu koncentriranosti tržišta otkupa sirovog kravljeg mlijeka, no ovdje treba napomenuti da je KIM prestao s otkupom u 2017., odnosno da matično društvo Dukat isključivo otkupljuje sirovo kravje mlijeko i za sebe i za KIM te je stoga posljedično došlo do rasta koncentriranosti na tržištu otkupa sirovog kravljeg mlijeka.

đivača mlijeka ponovno sastali proizvođači i prerađivači mlijeka, kako bi dogovorili novi način formiranja cijene i kada je potpisana Sporazum o utvrđivanju modela izračuna otkupne cijene svježeg sirovog mlijeka. Na sastanku Stručnog savjeta za praćenje stanja u proizvodnji i preradi mlijeka u listopadu 2012., utvrđeno je da se navedeni Sporazum više neće primjenjivati te će svaka mljekara samostalno ili u dogovoru s proizvođačem odrediti otkupnu cijenu. Stoga se navedeni datum može smatrati početkom slobodnog formiranja otkupne cijene sirovog mlijeka.

Bitna promjena u mlječnom sektoru vezana je uz činjenicu da je Ministarstvo poljoprivrede implementiralo „mlječni paket“ kojim se uređuju odnosi pri prodaji i kupovini svježeg sirovog mlijeka. Naime, Ministarstvo je zbog zaštite proizvođača mlijeka donijelo tri nova propisa, kojima se regulira odnos između proizvođača i otkupljavača te precizno propisuju parametri o polaznom postotku mlječne masti i bjelančevina, što izravno utječe na otkupnu cijenu sirovog mlijeka. Propisi koji su doneseni su Pravilnik o uređenju ugovornih odnosa u sektoru mlijeka i mlječnih proizvoda (25. ožujka 2017.), Pravilnik o utvrđivanju sastava sirovog mlijeka (1. travnja 2017.) te Pravilnik o mlijeku i mlječnim proizvodima (13. srpnja 2017.). Od ostalih

Grafički prikaz otkupa sirovog kravljeg mlijeka po mljekarama u 2017.

Izvor: publikacija HPA naslova: "Govedarstvo; Godišnje izvješće 2017.", str. 83.-84.
Obrada: AZTN

recentnih promjena u zakonodavnom smislu treba spomenuti kako je 2017. godine stupio je na snagu Pravilnik o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2017. godinu (3. ožujka 2017.), Pravilnik o provedbi Programa potpore proizvođačima radi obnove narušenog proizvodnog potencijala u sektoru govedarstva za razdoblje od 2018. do 2020. godine (8. kolovoza 2018.) te Uredba o pružanju iznimne potpore za prilagodbu proizvođačima mlijeka (17. ožujka 2017.). Treba spomenuti i Pravilnik o obveznoj dostavi podataka u sektoru mlijeka i mlječnih proizvoda. Prvi otkupljavač je obveznik dostave izvješća Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Izvješće sadrži točan podatak o ukupnim količinama mlijeka koje su mu isporučene od proizvođača mlijeka iz područja EU-a u prethodnom mjesecu te točan popis proizvođača s područja RH s pripadajućim OIB-om i jedinstvenim matičnim identifikacijskim brojem poljoprivrednika kao i podatke o količinama koje

su mu isporučene po proizvođaču u prethodnom mjesecu. Proizvođač mlijeka koji isporučuje mlijeko prvom otkupljavaču koji ima sjedište izvan područja RH, obveznik je dostave izvješća koje sadrži točan podatak o ukupnim količinama mlijeka koje je isporučio tim otkupljavačima.

Otkupne cijene sirovog mlijeka u RH

Po pitanju prosječne otkupne cijene sirovog kravljeg mlijeka, rezultati istraživanja su pokazali da je, promatrajući podatke od dva-

naest anketiranih poduzetnika, najviša prosječna otkupna cijena sirovog kravljeg mlijeka isplaćena kooperantima u 2016. godini iznosila 2,59 kuna za litru, dok je ista u 2017. godini iznosila 2,56 kuna. Najniža prosječna otkupna cijena u 2016. godini iznosila je 2,06 kuna, dok je u 2017. godini iznosila 2,22 kuna te se, dakle, bilježi rast najniže prosječne isplaćene cijene otkupa mlijeka.

Cijena mlijeka u otkupu zavisi prije svega o postotku mlječne masti i bjelančevina. Dodatno se primjenjuje i korekcija cijene mlijeka, zavisno od broja mikroorganizama i somatskih stanica. Otkupljavači sirovog kravljeg mlijeka dodatnim tvorničkim premijama na osnovnu cijenu mlijeka stimuliraju proizvođače sirovog kravljeg mlijeka, odnosno kooperante na proizvodnju većih količina.

Osim podataka o cijenama otkupa mlijeka utvrđenima temeljem anketnog upitnika, AZTN je izvršio uvid i u prosječne cijene sirovog kravljeg mlijeka u RH koje su zabilježene u Tržišnom cjenovnom informacijskom sustavu u poljoprivredi (TISUP), kao i u drugim javno objavljenim publikacijama (DZS).

Prema TISUP sustavu, za sirovo kravljie mlijeko realne kvalitete, prosječna cijena u prosincu 2016. godine iznosila je 2,36 kuna po kilogramu, dok je u prosincu 2017. godine iznosila 2,50 kuna po kilogramu. Iz podataka TISUP

REZULTATI ISTRAŽIVANJA AZTN-A POKAZUJU ! KAKO SU U RH, PRZNATE ČETIRI PROIZVOĐAČKE ORGANIZACIJE U SEKTORU MLJEKA KOJE PROVODE PETOGODIŠNJI POSLOVNI PLAN: UDRUGA MLJEKARA "DRAVA-SAVA" IZ NOVOG VIRJA, POLJOPRIVREDNA ZADRUGA UZGOJNO POSLOVNO OBRAZOVNI CENTAR SIMENTALAC IZ KUTJEVA, PO "MLJEČNI PUT HRVATSKE" IZ VIROVITICE I UDRUGA PROIZVOĐAČA MLJEKA MEĐIMURJA IZ ČAKOVCA, KOJU ČINE 11 OPG-OVA

sustava zabilježen je blagi rast prosječne proizvođačke cijene mlijeka u 2017. u odnosu na 2016. godinu.

Prema podacima DZS-a, prosječna proizvođačka cijena sirovog kravljeg mlijeka u 2017. godini iznosila je 2,43 kuna za litru, uz blagi rast prosječne proizvođačke cijene mlijeka u odnosu na 2016. godinu, kada je iznosila 2,31 kuna. Napominjemo da su iz cijene isključene subvencije i ostali novčani poticaji.

Otkupne cijene sirovog mlijeka u EU

AZTN je izvršio uvid i u prosječne cijene otkupa sirovog kravljeg mlijeka u EU u 2017. i 2018. godini. Utvrđeno je da je u kolovozu 2017. prosječna cijena sirovog kravljeg mlijeka u EU iznosila 0,35 eura za kilogram, odnosno 2,61 kuna po kilogramu. Za RH je u istom razdoblju on iznosila 0,30 eura za kilogram što je

2,24 kune po kilogramu, dok se u 2018. godini bilježi značajniji rast prosječne cijene sirovog mlijeka u RH u odnosu na 2017. godinu. Tako u kolovozu 2018. ona iznosi 0,316 eura za kilogram da bi u prosincu 2018. iznosila 0,343 eura za kilogram. Promatrajući usporedno cijene otkupa mlijeka u prosincu 2018. u odnosu na prosinac 2017., od svih zemalja članica EU, samo tri zemlje bilježe porast cijena otkupa mlijeka. To su Malta, Cipar i Hrvatska pri čemu Hrvatska uz Cipar bilježi najveći rast od 4 posto.

Ako se promatra cijena otkupa sirovog mlijeka u usporedbi s RH, u 2017. godini se primjerice u Slovačkoj, Estoniji, Sloveniji i Mađarskoj bilježi viša cijena otkupa sirovog mlijeka, dok je jedino u Rumunjskoj bila niža. S druge strane, temeljem podataka o cijenama otkupa sirovog mlijeka, primjerice za kolovoz 2018., niže prosječne cijene otkupa mlijeka

u usporedbi s RH, su u Španjolskoj, Bugarskoj, Češkoj, Estoniji, Latviji, Litvi, Mađarskoj, Poljskoj, Portugalu, Rumunjskoj, Sloveniji, Slovačkoj, dok se u ostalim zemljama članicama bilježi viša prosječna cijena otkupa sirovog mlijeka u odnosu na RH.

Značajan rast cijena maslaca

Jedan od razloga porasta cijene maslaca bio je nedostatak vrhnja i maslaca na tržištu EU-a, zbog značajnijeg izvoza u Kinu, odnosno povećane potražnje. Najveći rast cijena se dogodio u razdoblju od lipnja do rujna 2017. iz razloga što su zalihe maslaca bile gotovo na „nuli“ te je nastala velika potražnja za dostupne volume. U odnosu na tu okolnost povećanja cijena maslaca u 2016. i 2017. godini, AZTN je proveo komparativnu analizu prosječne cijene maslaca u članicama EU-a (Izvor „Europska komisija - Milk Market Observatory, kolovoz 2018., mrežne stranice Europske komisije, [https://ec.europa.eu/agriculture/market-observatory /milk_en], radna mapa br. 2. naslova Dairy Products prices“).

Usporedbom prosječne cijene maslaca (proizvođačka cijena bez PDV-a, isključujući druge troškove npr. prijevoz, utovar, rukovanje, skladištenje, palete, osiguranje itd.), utvrđeno je da je u svibnju 2016. bila najniža utvrđena prosječna cijena (250 eura/100

kg), dok se u rujnu 2017. bilježi najviša utvrđena prosječna cijena (650 eura/100 kg). Kada se usporedi najviša prosječna cijena s najnižom, dolazi se do povećanja u iznosu od gotovo 2,5 puta, odnosno nominalno 400 eura/100 kg. Cijena je rasla s početnih 250 eura/100 kg na 430 eura/100 kg, uz blagi pad cijene, dok od travnja 2017. trend cijene maslaca raste te u srpnju najviša cijena iznosi 650 eura/100 kg. Nakon tog datumata cijena kontinuirano pada do kraja 2017., kada iznosi 455 eura/100 kg. Zadnji je dostupan podatak iz listopada 2018. kada je prosječna cijena maslaca u odnosu na kraj 2017. godine povećana na 498 eura/100 kg.

Ugovorni odnosi između kooperanata i otkupljavača (prerađivača)

U odnosu na ugovorne odnose dionika na tržištu (koji su bili važeći u 2016. i 2017. godini), rezultati istraživanja pokazali su kako su ugovori između kooperanata i otkupljavača (prerađivača) sklopljeni u pravilu na razdoblje od šest mjeseci do godinu dana. To je sukladno Pravilniku o uređenju ugovornih odnosa u sektoru mlijeka i mlječnih proizvoda, koji je stupio na snagu 25. ožujka 2017. kojim je utvrđena primjena minimalnog propisanog roka na koji se sklapa pisani ugovor.

Nadalje, rezultati istraživanja pokazali su da ugovori između

proizvođača i prerađivača sirovog kravljeg mlijeka sadrže različite otkazne rokove u slučajevima neispunjavanja obveza neke od ugovornih strana ili u slučajevima promjena cijena.

U tom smislu, u predmetnim ugovorima između proizvođača i prerađivača u bitnome se bilježe otkazni rokovi u rasponu od 8 dana do 60 dana.

Ugovorni odnosi između otkupljavača (prerađivača) i trgovačkih lanaca

AZTN je u okviru redovnog godišnjeg istraživanja tržišta maloprodaje mješovitom robom u 2016. godini analizirao ugovore i dokumentaciju za pet najvećih trgovacačkih lanaca u Hrvatskoj. U odnosu na ugovorne odnose između prerađivača mlijeka i najvećih trgovacačkih lanaca, rezultati istraživanja pokazali su postojanje odredbi

koje bi prema odredbama novog Zakona o zabrani nepoštenih trgovacačkih praksi u lancu opskrbe hranom (ZNTP), koji je stupio na snagu 7. prosinca 2017., predstavljale nepoštene trgovacačke prakse poput naknada za ulistavanje, marketinga, logističkog rabata i sl. Međutim, analiza ugovora u predmetnom istraživanju obuhvatila je ugovore za 2016. i 2017. godinu kada ZNTP još nije bio na snazi. U odnosu na navedeno, AZTN će sukladno svojim ovlastima pratiti stanje na tržištu i u tom dijelu.

Sektorske studije EK i Bundeskartellamt-a

AZTN je u okviru predmetnog sektorskog istraživanja izvršio uvid i u relevantne komparativne sektorske studije, prije svega Europske komisije i nacionalnog

tijela za tržišno natjecanje SR Njemačke (Bundeskartellamt). Konkretno, riječ je o dva dokumenta: „Izvješće Komisije Europskom Parlamentu i Vijeću: Razvoj situacije na tržištu mlijeka i mlječnih proizvoda i funkcioniranje odredbi mlijecnog paketa“, COM(2014) 354 final, 13. lipanj 2014. te „Izvješće Komisije Europskom Parlamentu i Vijeću: Razvoj situacije na tržištu mlijeka i

mlječnih proizvoda i funkcioniranje odredbi mlijecnog paketa“, COM(2016) 724 final, 24. studenoga 2016., u kojima je zaključno utvrđeno da mlječni paket ima konkretni učinak, no kako bi se u potpunosti ostvario njegov potencijal, potrebno je više vremena i sredstava, osobito u pogledu kolektivnih aktivnosti koje ne obuhvačaju samo kolektivno pregovaranje, već i potrebu jačanja proizvođačkih organizacija – PO (seljaka, kooperanta). Stoga će se razmotriti produženje njegove primjene nakon 2020., uzimajući u obzir potrebu za poticanjem sveobuhvatnijeg uključivanja proizvođača sirovog mlijeka u proizvođačke organizacije.

Njemačko nacionalno tijelo za tržišno natjecanje, Bundeskartellamt, 9. siječnja 2018. javno je objavilo da je obustavljen postupak u vezi s istraživanjem uvjeta dobave sirovog mlijeka u Njemačkoj. Postupak je pokrenut u travnju 2016. protiv najvećeg proizvođača mlječnih proizvoda u Njemačkoj, Deutsche Milchkontor. Istraživanje se baziralo na zabrinutosti glede slabe konkurenčke strukture pri sklapanju komercijalnih odnosa između proizvođača sirovog mlijeka i mljekara, kao prerađivača i ujedno proizvođača mlječnih proizvoda. Između više problematičnih pitanja, Bundeskartellamt je istaknuo vremenski predugo trajanje ugovora, postojanje ob-

veza ekskluzivne dobave u korist pojedinog prerađivača - mljekare i postojanje ex-post promjena cijena kroz IT sustav. Privremeno izvješće prezentirano je javnosti u ožujku 2017., a u istome se navodi da je Bundeskartellamt istaknuo različite prepreke na tržišno natjecanje u detaljnem priopćenju te da je promptno inicirao promjene. Od tada značajan broj poljoprivrednika, odnosno proizvođača sirovog mlijeka, prelazi na drugog prerađivača-mljekaru u smislu prodaje, odnosno dobave sirovog mlijeka, a također nove forme ugovora bile su predmetom rasprave unutar sektora mljekarstva.

Najveći prerađivač Deutsche Milchkontor promijenio je svoje uvjete nabave i skratio rok za razdoblje obavijesti za isporuku sirovog mlijeka prema seljacima - proizvođačima sirovog mlijeka sa 24 na 12 mjeseci. Također, mljekare su započele s primjenom ugovora s unaprijed određenim fiksnim cijenama, koje se ne mogu naknadno mijenjati na štetu proizvođača mlijeka. Naime, otkupne cijene su bile temeljene nakon isporuke sirovog mlijeka i na temelju „referentnih cijena“ i tržišnog informativnog sustava.

Proizvođačke organizacije u RH

Nalazi provedenih sektorskih studija u bitnome su usporedivi s nalazima AZTN-a, u dijelu zaklju-

čaka oko strukture tržišta i položaja primarnog proizvođača kao slabije strane u lancu u odnosu na otkupljavače (prerađivače). Predmetne komparativne studije problematizirale su pitanje vremenskog trajanja ugovora. Nadalje, u odnosu na proizvođačke organizacije, rezultati istraživanja AZTN-a pokazuju kako su u RH, prema posljednje dostupnim podacima Ministarstva poljoprivrede, priznate četiri proizvođačke organizacije u sektoru mlijeka koje provode petogodišnji poslovni plan: Udruga mljekara „Drava-Sava“ iz Novog Virja, Poljoprivredna zadruga Uzgojno poslovno obrazovni centar Simentalac iz Kutjeva, PO „Mlječni put Hrvatske“ iz Virovitice i Udruga proizvođača mlijeka Medimurja iz Čakovca, koju čine 11 OPG-ova.

Zaključno

Donošenjem tri nova pravilnika u RH u sklopu provedbe „mlječnog paketa“, za razliku od ranije prakse, proizvođači su dobili mogućnost i prije isporuke znati koju će cijenu dobiti za svoje mlijeko. S druge strane, mljekarskoj industriji otvoren je prostor za brži i jednostavniji dogovor s otkupljavačima jer sada postoji mogućnost pregovora s proizvođačkom organizacijom, a ne pojedinačno sa svakim proizvođačem, što značajno skraćuje pregovarački proces. a

AZTN sudjelovao na tribini "Ekonomска analiza učinaka provedbe pravila o zaštiti tržišnog natjecanja"

Četvrta tribina po redu održana je u okviru serije tribina o aktualnostima u pravu i politici tržišnog natjecanja, pokrenutih na EFZG-u u travnju prošle godine

Tribina pod nazivom "Ekonomска analiza učinaka provedbe pravila o zaštiti tržišnog natjecanja", održana je 12. veljače 2019. na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Organizator tribine bio je Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu - Katedra za pravo, u suradnji s Hrvatskim društvom za pravo i politiku tržišnog na-

tjecanja (HDPPTN), Europskim dokumentacijskim centrom EFZG-a (EDC-KDC), Europskim dokumentacijskim centrom PFZG-a i Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja (AZTN).

Ex post ekonomска analiza

Na tribini se raspravljalo o ex post ekonomskoj analizi učinaka

primjene pravila o zaštiti tržišnog natjecanja, koji je njezin cilj i zašto je ona važna.

Ovakvu analizu provode regulatori tržišnog natjecanja iz nekoliko država (primjerice, SAD-a, Velike Britanije, Nizozemske) i to najčešće na temelju svojih odluka o odobravanju koncentracija poduzetnika (spajanja, preuzimanja) ili pak odluka

o kartelima. Predstavnik AZTN-a, Dejan Garić, dipl. oec., univ. spec. oec., samostalni savjetnik u Odjelu za utvrđivanje zloupmana, održao je prezentaciju na temu ex post evaluacije učinaka odluka tijela za zaštitu tržišnog natjecanja kojima se nadzire koncentracija te odluka kojima se zabranjuje kartel.

Sudionici tribine

Tribinu je moderirala Jasminka Pecotić Kaufman s Katedre za pravo Ekonomskog fakulteta, a uz predstavnika AZTN-a, Dejana Garića, ostali panelisti bili su docenti s Ekonomskog fakulteta: Vladimir Arčabić, Marko Družić i Velibor Mačkić.

Izlaganja panelista, mikro i makro ekonomista, pobudila su veliko zanimanje publike, uglavnom pravnika iz korporacija, odvjetništva, pravosuđa, regulatora.

Pitanja su se među ostalima odnosila i na to koja bi tržišta u Hrvatskoj bila potencijalno najzanimljivija za provedbu ekonomске analize učinaka odluka

PREDSTAVNIK AZTN-A, DEJAN GARIĆ, ODRŽAO JE PREZENTACIJU NA TEMU EX POST EVALUACIJE UČINAKA ODLUKA TIJELA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA KOJIMA SE NADZIRE KONCENTRACIJA TE ODLUKA KOJIMA SE ZABRANJUJE KARTEL

Agencije, provodi li se u Hrvatskoj takva analiza provedbe pravila o zaštiti tržišnog natjecanja te kako provesti takvu analizu s obzirom na neke dvojbe o primarnim ciljevima zaštite tržišnog natjecanja.

Ovom prigodom obilježena je prva obljetnica osnivanja Hrvatskog društva za pravo i politiku tržišnog natjecanja (HDPPTN), jednog od suorganizatora tribine pa se sudionicima prigodnim riječima obratio prof. dr. sc. Siniša Petrović, predsjednik udruge. a

Europska komisija zabranila Siemensovu kupnju Alstoma

Europska komisija (EK) zabranila je provedbu koncentracije između Simensa i Alstoma jer smatra da bi ovo spajanje značilo gubitak konkurenčije na tržištu željezničke signalizacije i super-brzih vlakova. Sudionici koncentracije nisu ponudili mjere i obveze kojima bi se uklonili izvjesni negativni učinci na tržišno natjecanje. Povjerenica EK za tržišno natjecanje Margrethe Vestager izjavila je, između ostalog, da se milijuni putnika širom Europe svaki dan oslanjaju na moderne i sigurne vlakove, a budući da su i Siemens i Alstom lideri europske željezničke industrije, ova bi koncentracija, bez dostatnih strukturnih mjera, značila više cijene sustava željezničke signalizacije i super-brzih vlakova. Osim što bi ugrozila sigurnost putnika, koncentracija bi stvorila tako jekog lidera na tržištu signalizacije za vlakove i metroe te na tržištu super-brzih vlakova da bi ograničila tržišno natjecanje na oba područja, a kupcima – željezničkim operaterima i upraviteljima željezničke infrastrukture uskratila

mogućnost izbora dobavljača i opreme. Provedena dubinska analiza planiranog preuzimanja Alstoma od strane Siemensa udružila bi dva najveća dobavljača sustava signalizacije za željeznicu i metroe i vlakova u Europi, ali i globalno, u novu kompaniju pod kontrolom Siemensa. Tijekom provedbe ocjene ove koncentracije EK je zaprimila niz pritužbi kupaca, konkurenata, udruženja poduzetnika i sindikata. Negativni komentari stizali su i iz pojedinih europskih nacionalnih tijela za tržišno natjecanje. Bojazan da će ova transakcija štetiti tržišnom natjecanju i ograničiti inovacije u području željezničke signalizacije i super-brzih vlakova, isključiti manje konkurente iz tih tržišta i dovesti do viših cijena i manjeg izbora za kupce, kao i činjenica da sudionici koncentracije nisu ponudili dostatne mjere kojima bi se dokazali pozitivni učinci ovakve koncentracije, EK donijela je odluku da, kako bi se zaštitilo tržišno natjecanje u željezničkom sektoru u Europi, ovo spajanje treba zabraniti. **a**

U Njemačkoj Facebooku zabranjeno objedinjavanje podataka korisnika

Njemačko tijelo za tržišno natjecanje odlučilo je ograničiti Facebook u Njemačkoj u prikupljanju i obradi podataka koje je o FB korisniku prikupio s drugih društvenih mreža, bez korisnikovog izričitog pristanka.

U zemlji koja je tradicionalno osjetljiva na temu privatnosti podataka, nacionalni regulator za tržišno natjecanje donio je odluku kojom je ova najveća svjetska društvena mreža zloupornila svoj vladajući položaj na tržištu, prikupljanjem podataka o korisnicima bez njihove privole. Njemački regulator za tržišno natjecanje posebno je osudio način kako FB prikuplja i objedinjuje podatke izvan vlastite internetske stranice preko aplikacija trećih strana, uključujući i svoje vlastite WhatsApp i Instagram te prati ljude putem onoga što su "lajkali" ili "dijelili" pa te podatke dodjeljuje korisnicima FB računa. Od sada, FB više ne smije primoravati svoje korisnike da pristanu na praktički neograničeno sakupljanje podataka koji nisu sa stranice Facebooka. Takvo postupanje moguće je samo uz dobrovoljni pristanak korisnika, a ako takav pristanak izostane, ti podaci ne smiju se objedinjavati, obrađivati ili dodjeljivati korisničkom računu na Facebooku. S obzirom na broj aktivnih korisnika i svoj tržišni udjel i na svjetskom i na njemačkom tržištu, u Njemačkoj je to tržišni udjel od 95% odnosno 80% sa 23 milijuna dnevnih, odnosno 32 milijuna mjesecnih korisnika, FB je u vladajućem položaju na tržištu društvenih mreža, a svojim je postupanjem taj položaj zlouporadio. Novčana kazna za FB može biti do 10% ukupnog godišnjeg prihoda kompanije na svjetskom tržištu, koji iznosi oko 56 milijardi dolara. FB se žalio na odluku Bundeskartellamta nadležnom sudu u Düsseldorfu. Očekuje se da će ova odluka imati dalekosežne posljedice na poslovanje Facebooka i izvan granica Njemačke. **a**

Odluke AZTN-a objavljene u siječnju 2019.

- [Ministarstvo finacija - Obrazac naknadne procjene učinaka propisa za Zakon o porezu na dohodak - Mišljenje](#)
- [Ministarstvo mra, prometa i infrastrukture - Nacrt prijedloga Zakona o željeznicu - Mišljenje](#)
- [Ministarstvo finacija - Obrazac naknadne procjene učinaka propisa za Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost - Mišljenje](#)
- [Ministarstvo finacija - Obrazac naknadne procjene učinaka za Zakon o promet nekretnina - Mišljenje](#)
- [Ministarstvo finacija - Obrazac naknadne procjene učinaka za Zakon o lokalnim porezima - Mišljenje](#)
- [Ministarstvo finacija - Obrazac naknadne procjene učinaka za Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima - Mišljenje](#)
- [Mondo Inc d.o.o., Beograd, Srbija i Adria Media Group d.o.o., Beograd, Srbija / Adria Media Zagreb d.o.o., Zagreb - Ocjena dopuštenosti koncentracije na I. razini](#)
- [YELLO d.o.o., Zagreb / E2E4MUSIK d.o.o., Zagreb i YAMMAT d.o.o., Zagreb - Ocjena dopuštenosti koncentracije na I. Razini](#)